Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
21 april 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/29908

Opgesteld door
DG Mobiliteit
Dir.Openbaar Vervoer en Spoor
Veiligheid en Goederen

Beslistermijn
22-04-2026

Bijlage(n)
4

Aan Stas IenW

nota

Beslisnota - ontwikkelingen spoorgoederenvervoer 2026

Aanleiding
U stuurt jaarlijks een verzamelbrief rondom het spoorgoederenvervoer naar de Tweede Kamer, waarin u de markt- en beleidsontwikkelingen schetst van het spoorgoederenvervoer en de TEN-T implementatiescan aanbiedt. De verzamelbrief valt samen met het verschijnen van het Jaarrapport Spoorgoederenvervoer 2025 van ProRail.

Geadviseerd besluit
U wordt gevraagd akkoord te gaan met de inhoud van de verzamelbrief en de brief te ondertekenen.

U wordt gevraagd akkoord te gaan met het inplannen van een themasessie om u te informeren over de Uitvoeringsagenda Spoorgoederenvervoer 2026-2030, die aan het begin van uw termijn naar de Tweede Kamer zal worden gestuurd en waarmee mede invulling gegeven kan worden aan de dual-use-ambities van dit kabinet.

Kernpunten

Jaarrapport Spoorgoederenvervoer
Het Jaarrapport Spoorgoederenvervoer laat zien dat het spoorgoederenvervoer in 2025 relatief stabiel is gebleven, met uitzondering van het kolenvervoer. Dit kolenvervoer was ooit een groot aandeel van het spoorgoederenvervoer, maar neemt de afgelopen jaren steeds verder af. Dit leidt ertoe dat het vervoersvolume dat in 2025 over het spoor vervoerd werd met 4% is afgenomen.

Naast deze marktontwikkelingen gaat u in de brief nader in op de relevante beleidsontwikkelingen. U informeert de Kamer over de voortgang op diverse voor het spoorgoederenvervoer belangrijke projecten en beleidstrajecten, inclusief de internationale ontwikkelingen.

In oktober 2025 heeft het kabinet het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer 2050 opgeleverd. Hierin is beschreven dat het spoorgoederenvervoer een belangrijk onderdeel is van ons goederenvervoersysteem, nu en in de toekomst, en dat het belangrijk is om dit verder te versterken. Daarbij is aangekondigd dat een nieuw kabinet hier een eerste stap mee zal maken via de vaststelling van een Uitvoeringsagenda Spoorgoederenvervoer 2026-2030 die rond de zomer moet

verschijnen. Middels een themasessie kunt u hier verder over worden geïnformeerd.

TEN-T implementatiescan
Met deze Kamerbrief verstuurt u ook de afgeronde implementatiescan die ProRail heeft gemaakt rond de herziene TEN-T verordening uit 2024 voor het onderdeel spoor. In deze implementatiescan staat concreet per TEN-T eis welk baanvak in Nederland wel of niet voldoet aan de eisen in de verordening. Het maken van deze implementatiescan is een afspraak uit het bestuurlijk kwartaaloverleg tussen ProRail en IenW van maart 2025 en is de eerste stap in het maken van een gezamenlijke implementatiestrategie voor de verordening. In het Commissiedebat Spoorgoederenvervoer van april 2025 is toegezegd om de Kamer tussentijds geïnformeerd te houden over het stapsgewijze proces rond het maken van deze strategie. Met deze Kamerbrief geeft u invulling aan deze toezegging. Volgende stap in het proces is het vaststellen van de implementatiestrategie, welke ook ter beslissing aan u zal worden voorgelegd. De implementatiescan is de feitenbasis van waaruit we deze strategie in gezamenlijkheid met ProRail opstellen.

Krachtenveld
Terwijl u in de verzamelbrief diverse lopende ontwikkelingen in het spoorgoederenvervoer beschrijft, gaat u pas later dit jaar in op de ambities van het kabinet. Later dit jaar stuurt u de uitvoeringsagenda spoorgoederenvervoer naar de Tweede Kamer, waarin u uw ambitie voor het spoorgoederenvervoer (civiel en militair) schetst en waarin de dual-use-inzet van het kabinet een plek krijgt. De uitvoeringsagenda wordt nu besproken met diverse stakeholders.

Het volume van het spoorgoederenvervoer daalt voor het derde jaar op rij sinds het piekjaar 2022. De daling van het kolenvervoer is hierin een belangrijke verklarende factor. Hoewel de daling van het kolenvervoer gelet op de energietransitie voorzien is, is het de sector onvoldoende gelukt om andere ladingstromen naar het spoor toe te trekken om de daling van het kolenvervoer te kunnen compenseren. Dit hangt samen met de concurrentiekracht van het spoorgoederenvervoer, een belangrijk thema binnen het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer 2050 en de Uitvoeringsagenda Spoorgoederenvervoer 2026-2030.

Het spoorgoederenvervoer is ondanks het kleine aandeel in het totale goederenvervoer (circa 5%) een belangrijk onderdeel van ons goederenvervoersysteem. Het is in staat om grote hoeveelheden (zware) goederen over lange afstand te vervoeren. Het spoorgoederenvervoer is zo belangrijk voor internationale connecties, de concurrentiepositie van onze zeehavens en als vestigingsplaatsfactor. Daarnaast is het een belangrijke schakel bij militaire transporten en daarmee van belang voor onze nationale veiligheid.

Hoewel de externe kosten van het spoorgoederenvervoer relatief laag zijn (het is veilig, duurzaam, efficiënt in ruimtegebruik en relatief beperkte geluidshinder volgens onderzoek van KIM in 2023, 2024) is de beleving vanuit met name omwonenden van het spoor anders. Gevoelens van onveiligheid door vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor en het ontbreken van een oplossing voor trillingshinder creëren een dilemma in combinatie met de verstedelijkingsambities.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Toelichting
Niet van toepassing.

Datum
21 april 2026

Onze referentie
IENW/BSK-2026/29908

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1.	Kamerbrief ontwikkelingen spoorgoederenvervoer	Te ondertekenen jaarlijkse verzamelbrief met relevante markt- en beleidsontwikkelingen.
2.	ProRail jaarrapport ontwikkelingen spoorgoederenvervoer 2025 versus 2024	Jaarlijks rapport van ProRail met de marktontwikkeling van het spoorgoederenvervoer.
3.	TEN-T implementatiescan	Door ProRail opgestelde implementatiescan rond de herziene TEN-T verordening uit 2024 voor het onderdeel spoor.
4.	North Sea Baltic joint declaration	Verklaring getekend door alle landen die onderdeel zijn van de spoorgoederencorridor North Sea Baltic.